

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

13 juni 2000

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Sonja Becq en mevrouw Veerle Heeren c.s. –
houdende regeling van de thuisopvang van zieke kinderen

ADVIES

van het Kinderrechtencommissariaat

Zie :

123 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

**VOORSTEL VAN DECREET VAN MEVROUW SONJA BECQ EN MEVROUW
VEERLE HEEREN C.S - HOUDENDE REGELING VAN DE THUISOPVANG
VAN ZIEKE KINDEREN**

SITUERING

Dit voorstel van decreet richt zich naar de zogenaamde nieuwe behoeften in de kinderopvang; met de name de opvang van zieke kinderen en acute opvangnaden naar aanleiding van de tijdelijke onbeschikbaarheid van de ouder...

De initiatiefnemers van dit voorstel van decreet gaan uit van de vrije keuze van de ouder om de opvangmodaliteit van hun kind zelf in te vullen. Zo houden zij een pleidooi voor de uitbreiding van de mogelijkheden voor ouders om hun kind in geval van nood (ziekte...) zelf op te vangen.

Inderdaad is het vinden van geschikte kinderopvang een ware opdracht voor werkende ouders. Een goede zorg verzekeren voor een kind wordt in die context nog moeilijker wanneer het een ziek kind betreft. Doorgaans dient dan snel en creatief naar oplossingen gezocht te worden, waarbij grootouders, familieleden of bureu vaak een doorslaggevende rol spelen. Maar ook de flexibiliteit van de werksituatie en het begrip van de werkgever bepaalt dikwijls in hoge mate of de ouder zelf voor de zorg van het zieke kind kan instaan.

OVERWEGINGEN BIJ DE UITGANGSPUNTEN EN DE KWALITEITSVEREISTEN

Uit de voorliggende cijfergegevens blijkt dat, in geval van ziekte van een kind, de ouder doorgaans grijpt naar opvangmogelijkheden in eigen beheer en in het nabije informele netwerk van directe familieleden. Bij ziekte van een kind gaan ouders met andere woorden aan de opvang van hun kind andere kwaliteitscriteria verbinden. Door de eigenheid van de situatie van het zieke kind gaan zowel de ouders en in het bijzonder het zieke kind zelf immers de opvang vanuit een ander perspectief waarnemen. Kwaliteitscriteria verbonden aan het reguliere opvangnet kunnen niet zonder meer doorgetrokken worden naar de opvang van zieke kinderen. Voormelde cijfergegevens tonen aan dat ouders de bestaande professionele opvangvoorzieningen in hun huidige vorm als secundaire oplossing beschouwen, wat tevens wijst op een reële nood aan initiatieven voor de opvang van zieke kinderen.

Het Kinderrechtencommissariaat is van mening dat in de uitbouw van opvangmodaliteiten het belang van het kind centraal dient te staan.

Ook in dit voorstel van decreet wordt gesteld dat de opvang van het zieke kind op maat moet gesneden worden van de draagkracht van het kind. In het belang van het kind wordt bovendien het begrip 'opvang' niet uitsluitend gedefinieerd in termen van 'beschikbaarheid' (= fysieke aanwezigheid), maar ook in termen van 'betrokkenheid' (= emotionele en psychische interactie door zorg, tijdsbesteding, enz.).

In dezelfde gedachtegang, m.n. het belang van het kind¹, gaat het voorstel van decreet er van uit dat de doelgroep 'zieke kind' dient gedefinieerd te worden als elk acuut ziek kind tussen 0 en 12 jaar. Het Kinderrechtencommissariaat wenst hier te wijzen op de beperkingen en valkuilen van dergelijke definiëring. Volgens het Verdrag dient het begrip kind in zijn juridische betekenis begrepen te worden en sluit deze afbakening van 0 tot 12 jaar aldus een potentieel grote groep kinderen (12 tot 18 jarigen) uit. Bovendien laat deze leeftijdsbeperking aan ouders en hun zieke kind ouder dan 12 jaar geen ruimte om opvangmogelijkheden aan elkaar af te wegen. Zij kunnen immers geen gebruik meer maken van de reguliere opvangvoorzieningen, noch bestaan er voldoende oplossingen vanuit de tewerkstellingssector.

Ook ten overstaan van de term 'acuut' stelt het Kinderrechtencommissariaat enkele bedenkingen. Het voorstel van decreet geeft geen duidelijkheid omtrent

¹ Het belang van het kind. Artikel 3 uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

de criteria van acute ziektebeelden. Wie bepaalt immers of de ziekte waaraan het kind lijdt al dan niet acuut is. Mogelijks kan dit opgevangen worden door de verplichting van een geneeskundig getuigschrift. De vraag dient hierbij gesteld of de term 'acuut' niet eerder dreigt te gaan slaan op de ervaren opvangnoden van de ouder.

Het voorstel van decreet gaat er waarschijnlijk van uit dat een acute ziekte kortstondig en occasioneel is en dat de ziekte een stabiel verloop zal kennen. Het voorstel zegt verder niets over de mate van ernst van de ziekte en de mogelijkheid dat de ziekte uitbreiding neemt.

In het voorstel van decreet wordt terecht gewezen op de belangrijke rol van de ouder als eerste opvoedingsverantwoordelijken. Vandaar dat deze ouders zelf een kernrol dienen te vervullen bij de opvang van hun zieke kind. In het licht van voorgaande paragrafen ligt hier ook de essentie voor het Kinderrechtencommissariaat.

Het Kinderrechtencommissariaat verwijst hier naar de actuele beleidsnota² van de Minister van Welzijn en Gelijke Kansen waarin een aantal gelijkgestemde uitgangspunten zijn terug te vinden. In deze beleidsnota wordt kinderopvang als een essentiële basisvoorziening voorgesteld waar de belangen van het kind centraal gezet worden. Er gaat ook aandacht uit naar de zogenaamde atypische opvang (buiten de gangbare uren en dagen, opvang voor zieke kinderen...), welke georganiseerd dient te worden vanuit de bestaande opvangstructuren.

Ten aanzien van deze beleidsnota bracht het Kinderrechtencommissariaat al eerder de bedenking in of een kwaliteitsvolle uitbouw van het kinderopvanglandschap wel hand in hand kan gaan met tewerkstellingsoverwegingen³. Ook in dit voorstel van decreet dient dezelfde vraag gesteld te worden. De inpassing van de opvang van zieke kinderen in de bestaande voorzieningen heeft onmiskenbaar een tewerkstellingseffect. Maar in welke mate wordt het belang van het kind gediend door de uitbouw van een uiterst flexibel netwerk van opvangvoorzieningen. Zodat de ouder eigenlijk steeds méér tegemoet kan komen aan de werksituatieverwachtingen.

De ruime tijdspanse van opvang (van 6.30u tot 19u) beantwoordt in zekere zin aan de behoeften en noden van tal van ouders die thans geconfronteerd worden met te beperkte openingstijden en daardoor onder onaangename sociale werkdruk komen te staan wanneer zij tijdig de werkplaats dienen te verlaten om hun (ziek) kind op te halen.

² VOGELS, M., Vlaams minister van Welzijn en Gelijke Kansen, *Blauwdruk voor een toekomstgerichte uitbouw van het kinderopvanglandschap in Vlaanderen*. Maart, 2000, 85pp.

³ Hoorzitting Kinderopvang, 23 maart 2000, Stuk 237 (1999-2000) n° 2, p. 58-59.

Volgens het Kinderrechtencommissariaat dient daartegenover de vraag gesteld te worden of de ouder nu net niet moet worden aangezet om gedurende een zo kort mogelijke tijdspanne afwezig te blijven en dus effectief vroegtijdiger naar het zieke kind dient te kunnen terugkeren.

Het Kinderrechtencommissariaat is van mening dat binnen de huidige maatschappelijke context er een onvermijdelijke professionalisering plaatsvindt van de opvoeding. De opvoeding van kinderen komt hoe dan ook meer in handen van professionele derden. In dit voorstel van decreet wil men deze professionalisering terecht kaderen binnen allerhande kwaliteitsvereisten (opleidingskwalificaties, controle K&G, erkenningvoorwaarden,...). Specifiek naar zieke kinderen ligt de kwaliteit toch vooral in het verzorgd kunnen worden door ouders of naaste derden, waarmee het kind een affectieve band heeft.

Het Kinderrechtencommissariaat stelt zich de vraag of dit voorstel van decreet wel voldoende inzoomt op het uittekenen van de echte thuisopvang van het zieke kind door de ouder zelf? Het geeft uitsluitend een reglementerende invulling aan thuisopvang voor zieke kinderen via bestaande voorzieningen die dan aan bijkomende voorwaarden dienen te voldoen. Op deze wijze worden de eigen gestelde uitgangspunten enigszins ondermijnd. De oorspronkelijke stelling dat de ouder zelf dient te kunnen zorgen voor het zieke kind wordt hierdoor niet ondersteund. Integendeel.

Men legt zich aldus neer bij de nog ontbrekende oplossingen voor ouders met zieke kinderen en het tekort aan maatregelen vanuit de sector arbeid wordt hier ingevuld door een uitbreiding van maatregelen in de sector opvang. Het Kinderrechtencommissariaat pleit eerder voor een verder afdwingen van antwoorden op de combinatie werk en (zieke) kinderen ten laste van de arbeidssector in plaats van dit te doen ten laste van het kind zelf.

Met een nadrukkelijk en specifiek decreet voor de thuisopvang van zieke kinderen, vreest het Kinderrechtencommissariaat dat de opvang door derden *bijna uit noodzaak* de regel zal worden en dat niet verder zal gezocht worden naar mogelijkheden voor de ouders zelf om bij hun zieke kinderen thuis te kunnen blijven, indien zij dat wensen of indien dit het best bij de wens van het kind aansluit.

ADVIES VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT

- Het Kinderrechtencommissariaat steunt de basisuitgangspunten van dit voorstel van decreet en de gestelde kwaliteitsvereisten aan professionalisering van kinderopvang.
- Het Kinderrechtencommissariaat steunt echter niet een afzonderlijke decretale regeling van de thuisopvang van zieke kinderen omdat het principieel als een tegenindicatie kan beschouwd worden van de modaliteiten van opvang van zieke kinderen door de ouder zelf. Echter de reële noodzaak om hier en nu te voldoen aan kwalitatieve opvang voor zieke kinderen en aangezien er nu nog onvoldoende mogelijkheden bestaan voor ouders om thuis te blijven bij hun zieke kinderen, dient aan dit soort opvang wel de nodige aandacht besteed te worden. Dit kan dan best gebeuren binnen het te verfijnen regelgevend kader voor de bestaande voorzieningen.
- Het Kinderrechtencommissariaat stelt vanuit het belang van het kind dat zieke kinderen het meest gebaat zijn met een opvang door de eigen ouder of door andere sociaal relevante personen waarmee er een emotionele binding is.
- Het Kinderrechtencommissariaat is van mening dat er hieromtrent ook initiatieven vanuit de tewerkstellingssector kunnen aangebracht worden; eerder dan de flexibele opvang hier als oplossing aan te bieden.

Ankie Vandekerckhove
Kinderrechtencommissaris
Juni 2000